

TJÄNSTESKRIVELSE

2017-02-13

Kultur- och fritidskontoret

Kultur- och fritidsnämnden

Svar på skrivelse till kultur- och fritidsnämnden beträffande bidraget till Oktoberteatern

Dnr: 16/060

Sammanfattning av ärendet

Det har inkommit till kultur- och fritidsnämnden (KFN) en skrivelse, daterad 161118, från ett flertal lokala kulturarbetare där skribenterna önskar vissa klargöranden från nämnden vad gäller Oktoberteatern. Skribenterna till skrivelsen vill veta på vilka grunder KFN gett Oktoberteatern ekonomiskt bidrag samt varför samma teater får disponera lokaler på ett av stadens bästa lägen. Kultur- och fritidskontoret (Kof) beskriver nämndens bidragsförfarande och på vilka grunder Oktoberteatern får bidrag. Vidare beskriver kontoret vilka åtgärder, inom ramen för hur en myndighet kan agera, man har vidtagit för att säkerställa att teatern levererar enligt det upprättade avtalet med kommunen och kommer tillrätta med de brister som funnits.

Nämnden föreslås anta kontorets förslag till yttrande som sitt eget.

Beslutsunderlag

- Skrivelse från lokala kulturarbetare, daterad 2016-11-18
- Kultur- och fritidskontorets yttrande, daterat 2017-02-03
- Kultur- och fritidskontorets tjänsteskrivelse, daterat 2017-02-13

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Ärendet innebär i sig inga omedelbara ekonomiska konsekvenser för kommunens kultur- och fritidsverksamheter. På sikt kan det dock komma att påverka hur nämnden fördelar bidragen till de lokala föreningarna.

Kontorets/förvaltningens förslag till nämnden:

Kontoret föreslår att nämnden antar kontorets yttrande och tjänsteskrivelse över skrivelsen "Skrivelse till kultur och fritidsnämnden 161118" som sitt eget.

Staffan Jonsson

Kultur- och fritidschef

Handläggare: Staffan Jonsson
Kultur- och fritidschef
Kultur- och fritidskontoret
Telefon (direkt): 08-523 064 64
E-post: staffan.jonsson@sodertalje.se

Beslutet skickas till

- Hans Qviström, Regissör och skådespelare
- Grete Havnesköld, Regissör Livet, Bitch!
- Cecilia Al-Matni, Skådespelare i Livet Bitch!
- Iman Keise, Skådespelare i Livet Bitch!
- Linnea Tengroth, Skådespelare i Livet Bitch!
- Manosh Milkon, Skådespelare i Livet Bitch!
- Bosse Lindell, Musiker och skådespelare
- Demir Aho, Mezzopotelge
- Yakob Danho, Mezzopotelge
- Michel Issa, Mezzopotelge
- Marina Nyström, Regissör och skådespelare
- Sandra Karlung, Kulturidkare
- Gustav Asplund, Kulturidkare
- Susanne Harju-Jeanty, Skådespelare och teatervetare
- Gustav Gälsing, Estradör
- Erik Norlin, grundare Teater Slava
- Oktoberteatern
- Akten

Skrivelse till kultur och fritidsnämnden 161118

Hej Kultur och fritidsnämnden,

Det är ett faktum att det råder en ojämn resursfördelning gällande kommunalt finansierade lokaler och bidragsgivning från kultur och fritidsnämndens håll utifrån de resultat som olika mottagare av kommunala bidrag visar. I vår skrivelse till er önskar vi få svar på kommunens inställning på denna fördelning.

Vi som skriver är frilansande/fristående kulturarbetare/kulturutövare/föreningar/grupper inom Södertäljes musik och teaterliv som vill göra kommunen uppmärksam på vilka ställningstaganden politiken gör och vilka risker man utsätter sig för i och med nuvarande prioriteringar.

Här följer en beskrivning av nuvarande situation inom Södertäljes kulturliv ur vårt perspektiv:

STA står för närvarande utan scen och de grupper som finns inom föreningen trängs på flickskolan för repetitioner och workshops. Varje kväll STAs medlemmar går till repsalarna passerar de en stängd gallergrind till Oktoberteaterns kontor på första våningen. Bakom gallergrinden finns tre enorma kontor samt en stor repetitionsal som aldrig utnyttjas kvällstid. Likaså är Castorscenen igenbommad de flesta kvällar i veckan. På andra sidan mareentrappan, Sagateatern, igenbommad för gott.

Kulturföreningen Mezzopotelge, en förening som har tagit till sig stadens namn och vill arbeta för integration mellan Södertäljes invånare och därför avsiktligt valt att inte sammankopplas med befintliga kulturföreningar och kyrkor på "invandrarsidan" har ingen egen lokal. För närvarande har de sin verksamhet utspridd på flera olika lokaler i kommunen, en lösning som starkt har missgynnat föreningen och stoppat ett par av deras främsta aktiviteter. Mezzopotelge får vara på Spinnrocken en dag i veckan, dock så sent som från 20.30. Flera musiker möts då och man har öppet hus där "vem som helst" kan slinka in och spela. Vissa veckor lockar dessa workshops många verksamma musiker från olika nationaliteter och även flera Södertäljebor smyger in som "åskådare".

Livet Bitch!-ensemblen som efter att Oktoberteatern lagt ner föreställningen "Deras rum" får låna replokal från STA, en förening som själv står utan resurser att uppfylla sina egna behov. I slutet av november ska Livet Bitch! spela på MUCFs rikskonferens inför 800 personer som sista punkt innan kulturministern kliver på. En spelning som innebär mycket goodwill och uppmärksamhet för Södertälje utifrån ett integrations- och jämställdhetsperspektiv. Men i Södertälje har Oktoberteatern, den enskilt största bidragstagaren tackat nej till att stå bakom denna spelning. Anledning som har uppgetts? Det skulle bli för dyrt. Livet Bitch!-ensemblen har en representation av kvinnor ansluter sig till islam, är kristna ortodoxa och icke troende "svennar". "Deras rum" diskuterar spänningarna mellan dessa grupper i Södertälje med utgångspunkt unga kvinnor, något som aldrig tidigare hänt på Oktoberteaterns scen. Ändå profilerar sig Oktoberteatern som en teater som bedriver ett integrationsarbete i framkant?

Musikteater 89 är en professionell teatergrupp som har funnits i Södertälje sedan 1989 och har specialiserat sig på musikteater för barn/familjer och konserter. Bidraget från Södertälje kommun är 65 000 kr och gruppen har ett landstingsbidrag på 80 000 kr. Musikteater 89 har under 27 år producerat egna musikteaterföreställningar som har spelats i Södertälje och på

turné i Sverige. Arrangörer är bl.a. Södertälje kommun, Länsteaterföreningar och Länsmusiken runtom i Sverige.

Under 2015 spelade gruppen 82 stycken egenproducerade föreställningar (det vill säga betydligt fler än Oktoberteatern). Musikteater 89 har också under årens lopp blivit inbjudna till och medverkat i flera internationella teaterfestivaler t.ex. i Rwanda 2009 (tillsammans med Dramaten) och Ordu i Turkiet 2012. Musikteater 89 har mestadels repeterat i lokaler som tillhandahållits av ABF och har spelat sina föreställningar för barn, i kommunens regi, på Sagateatern.

Inom dessa verksamheter och bland oss andra kulturaktörer i staden finns en sammanlagd enorm kunskap om kultur, arbete med barn och unga, äldre, integration och jämställdhet, men framför allt ett stort driv och engagemang. Detta trots att vi har en otroligt begränsad budget och milt uttryckt dåliga förutsättningar gällande lokalfrågan.

Vår fråga till er politiker är: Vad är det som gör att ni bedömer att Oktoberteatern är den verksamhet som förvaltar nästan 3,5 miljoner kronor bäst och ensam förtjänar ett av stadens bästa lägen vad gäller scen? Ni vet lika väl som vi hur lite Oktoberteatern levererade 2015, trots höjda anslag. Med en höjning på 600 000 i kommunala skattemedel har Oktoberteatern levererat ett bottenår med 47 stycken teaterföreställningar i egen regi. I snitt spelade man alltså drygt en teaterföreställning i veckan samt hade lite gästspel. Enligt oss är det att frånga avtalet, men vad tycker kommunen? Dessutom har Oktoberteatern bedrivit en vedervärdig personalpolitik och brutit mot kollektivavtal i just ett integrationsprojekt med jämställdhetsinriktning.

Det finns också exempel som visar på att andra aktörer i staden bedriver ett bättre integrationsverksamhet än Oktober gör, trots att andra aktörer inte har kulturen som sin huvudsyssla såsom Oktoberteaterns samtliga anställda. Till exempel fick Oktoberteatern pengar från kommunen för att starta en kör för nyanlända barn. Denna kör blev aldrig av, man hittade inga barn, sa man. Däremot hade redan El Sistema en sådan kör för barn och Mezzopotelge, med ett obefintligt årligt kommunalt bidrag (10 000 kronor), drev en kör för nyanlända vuxna; en kör som nu ligger i träda i väntan på bättre lösning på lokalfrågan.

Oktoberteatern har genom åren gjort många intressanta nyskapande produktioner, men idag, 2016 är verksamheten en bromskloss, där oviljan att samverka med oss andra i kulturlivet är ett faktum. Den som frågar Oktober om samarbete får ofta nej eller i bästa fall hyra lokalerna som det i praktiken är kommunen som finansierar. Kulturarbetare som kritiserar Oktoberteatern blir ofta anklagade för att vara avundsjuka. Den känslan som beskriver det bättre är frustration. En känsla som blir starkare när Oktoberteatern tilldelas anslag och lokalerresurser som inte står i relation till resultaten.

Castorteatern är numera den enda teaterlokalen i Södertälje som fungerar väl för små föreställningar och konserter och därför anser vi att den behöver öppnas upp för fler aktörer. Det är slöseri att en sådan bra lokal så ofta står outnyttjad. Gallergrinden är inte bara stängd de flesta kvällar, utan ofta även dagtid. Vi kräver att kommunen gör en mer jämlik fördelning av lokaler så att Castorscenen och Oktoberteaterns lokaler på flickskolan blir tillgängliga för fler kulturaktörer då institutionen under många år inte utnyttjat dessa till fullo. Vi (och skattebetalarna) vill även ha en förklaring från kommunen gällande Oktoberteaterns höga anslag och lokalmässiga privilegier i relation till den verksamhet som bedrivs idag.

Det finns en fara, en risk, med nuvarande fördelning och med kommunens prioriteringar inom kulturbudgeten. En av riskerna är att krafter som finns i staden och som är resurser för kommunen i dess strävan att uppnå sina mål, med bland annat den framtida Kulturplanen ger upp, drar till en annan kommun (som teater Slava för ca tio år sedan, numera Huddinges stolthet) eller väljer att driva projekt i mindre skala som inte gynnar kommunen på samma sätt. Att många unga kulturutövare drar vidare till Stockholm är redan allmänt känt. Många unga känner att de inte har något annat val om de vill fortsätta inom kulturen. Oroar sig kommunen aldrig för tillväxten i stadens kulturliv?

Vi vill tydliggöra att vi med denna text inte vill skapa en opinion mot att ha en professionell teater i Södertälje. Det vi vill är att den teatern som skattebetalarna betalar för verkligen också är professionell, lever upp till avtal samt kan och vill samarbeta med andra aktörer som också har mycket att bidra med. En bättre teater helt enkelt. En modern teater.

Vi tror att vi i grunden vill samma sak med Södertälje som er politiker: ett levande, jämlikt och jämställt kulturliv som präglas av integration och gränsöverskridande möten. Vi upplever inte att läget är så idag. Men vi vet att resurserna att uppnå detta samt målen i Kulturplanen redan finns i staden. Vad som krävs är bättre förutsättningar.

Med vänlig hälsning

Hans Qviström, Regissör och skådespelare
Grete Havnesköld, Regissör Livet, Bitch!
Cecilia Al-Matni, Skådespelare i Livet Bitch!
Iman Keise, Skådespelare i Livet Bitch!
Linnea Tengroth, Skådespelare i Livet Bitch!
Manosh Milkon, Skådespelare i Livet Bitch!
Bosse Lindell, Musiker och skådespelare
Demir Aho, Mezzopotelge
Yakob Danho, Mezzopotelge
Michel Issa, Mezzopotelge
Marina Nyström, Regissör och skådespelare
Sandra Karlung, Kulturidkare
Gustav Asplund, Kulturidkare
Susanne Harju-Jeanty, Skådespelare och teatervetare
Gustav Gälsing, Estradör
Erik Norlin, grundare Teater Slava

YTTRANDE

2017-02-20

Kultur- och fritidskontoret

Kultur- och fritidsnämnden

**Yttrande – ”Skrivelse till kultur och fritidsnämnden
161118”**

Dnr: KFN 16/060

Bakgrund

Det har inkommit till kultur- och fritidsnämnden (KFN) en skrivelse, daterad 161118, från ett flertal lokala kulturarbetare där skribenterna önskar vissa klargöranden från nämnden vad gäller oktoberteatern. Skribenterna till skrivelsen vill veta på vilka grunder KFN gett Oktoberteatern ekonomiskt bidrag samt varför samma teater får disponera lokaler på ett av stadens bästa lägen. Vidare uppmärksammar skribenterna att det finns andra kulturutövare och kulturgrupper som har ett behov av lokaler och ekonomiska stöd. Skrivelsen är kritiskt hållen till Oktoberteatern och pekar bland annat på den dåliga produktionstakten, en påver arbetsmiljö och att man inte lever upp till vad som betecknas som en ”professionell” teater.

Yttrande

Kontoret vill börja med att tacka för er skrivelse och ert engagemang för kulturen och teatern i Södertälje. Vi hoppas att vårt svar och den dialog vi fört både med er och med Oktoberteatern i samband med er skrivelse kan leda både till vissa klargöranden kring era frågeställningar och förhoppningsvis även en förbättring i förlängningen vad gäller samverkan mellan er och Oktoberteatern.

Det är på inget sätt obekant för kultur- och fritidskontoret (Kof) att Oktoberteatern de senaste åren har dragits med många problem och utsatts för en hel del kritik. Kontoret har också varit mycket aktiv och engagerad i dialogen med teaterns styrelse, dels för att få reda på vad som hänt i de olika kriser teatern varit involverade i, dels för att säkerställa att teatern levererar enligt det upprättade avtalet med kommunen och kommer tillrätta med de brister som funnits. Dialogen med Oktoberteatern har varit frekvent och med tydligt kravställande gentemot styrelsen att teatern ska ta fram åtgärdsplaner och skapa reella förändringar. Allt inom ramen för vad en kommun kan och bör kräva av en oberoende organisation som man har ett avtalsförhållande med. Det bör påpekas att på vissa ställen i skrivelsen så uppmanar ni kommunen att agera på ett sätt som en myndighet inte kan eller bör göra, med mindre än att då överträda lagliga gränser eller bryta mot kulturpolitiska principer, och det är inte möjligt för oss som kommun att göra. Men vi har tagit er skrivelse på största allvar och fortsätter gärna den dialog med er som inletts som vi ser som konstruktiv och bra för både kulturlivet och kommunen.

Kultur- och fritidskontoret för kontinuerligt dialog med Oktoberteaterns styrelse och är snart i mål med den överenskommelse om tre huvudområden som Oktoberteatern lovar att uppfylla för att kontoret ska anse att teatern följer det gällande avtalet med kommunen samt de intentioner kommunen och Oktoberteatern gemensamt diskuterat.

Överenskommelsen innehåller tre områden, där kärnfrågorna är:

1. En ökning av verksamhetens omfattning

Enligt det fyraåriga avtalet med start 2015 så sägs att verksamheten till sin inriktning, omfattning och ambitionsnivå ska öka i förhållande till den verksamhet som hittills bedrivits. Det första året på nya avtalet sjönk verksamhetens omfattning. Kommunen har begärt att styrelsen aktivt ser till så att teaterarbetet och produktionen bedrivs på ett effektivare sätt så att verksamheten ökar och avtalet uppfylls. Kontoret kommer att bevaka och följa upp resultatet, nu närmast i den verksamhetsberättelse teatern ska lämna in för det gångna året 2016 men också genom möten med Oktoberteaterns styrelse.

2. Teaterns ledning, administration och brister i arbetsmiljön

Det har framförts kritik från flera håll om en otydlig och oprofessionell ledning och administration av teatern och kommunen känner en oro kring detta också utifrån situationen med interna konflikter, påvisade arbetsmiljöproblem och en upplevd brist på öppenhet och kommunikation från teaterns sida. Kontoret begär att styrelsen ser över ledningen och administrationen av teatern, för att detta ska fungera tillfredsställande, samt rapporterar hur man avser bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

3. Teaterns samarbete med andra kulturinstitutioner och samnyttjande av lokaler

Enligt avtalet ska Oktoberteatern aktivt verka för att etablera och vidareutveckla samverkan och samarbeten med såväl olika kommunala verksamheter som med föreningar och andra delar av civilsamhället. Kommunen ser som speciellt angeläget att någon form av samverkan sker med Södertälje Teateramatörer, som nu också är utan egen lokal. Att teatern visar en vilja till samverkan med andra lämpliga kulturaktörer i Södertälje med öppenhet och tillgänglighet som grund är viktigt anser kontoret. Kontoret har också tagit initiativ till att ett bättre samnyttjande av lokaler ska ske, både vad gäller samnyttjande av replokaler och scen för föreställningar. Repetitionslokalen i Gamla Flickskolan som Oktoberteatern förfogat över kommer inom kort att övergå från Oktoberteatern till kultur- och fritidskontoret som en del i denna överenskommelse, för att framöver kunna bokas av övrigt kulturliv i Södertälje i behov av lokal. Oktoberteatern kommer också verka aktivt för att andra lämpliga kulturutövare i Södertälje ska kunna framföra gästspel på Castorscenen och tar fram och sprider en modell för hur detta ska kunna ske.

Stödet till Oktoberteatern

Nedan följer ett resonemang och redogörelse för kardinalfrågan som skribenterna ställer i skrivelsen: *Varför får Oktoberteatern mest stöd (ekonomiskt och lokalmässigt) av de fria kulturgrupperna i Södertälje?*

För att kunna svara på den frågan så förutsätter det att man ser nämndens uppdrag, historiken och kontexten för stödet som Oktoberteatern får.

Nuvarande kulturstödsstruktur

Södertälje kommuns kultur- och fritidsnämnd (KFN) stöder kulturverksamheter som ska komma alla kommuninvånare till godo. Kultur till barn och unga är prioriterade. Det finns idag olika stödformer att söka och som bereds av handläggare inom enheten Förening och anläggning. Många ekonomiska stöd regleras genom avtal. Det finns en förståelse för konstens egenvärde, men också att kultur och konst har tydliga nyttoaspekter och är en del av samhällsutvecklingen, att kulturen kan bidra till social sammanhållning, förbättrad folkhälsa, skolans måluppfyllelse, turistekonomi, ökad tillväxt mm.

Oktoberteatern är idag per definition en institutionsteater med stöd från kommun, stat och landsting. Man har funnits i staden sen 1978 och har haft en kontinuerlig verksamhet sedan dess. 2003 delade Statens kulturråd in de teaterverksamheter de stödde i fyra kategorier: nationella institutioner, regionala/ lokala institutioner, samt fria teatergrupper (Kulturrådet 2004). År 2007 tog Oktoberteatern klivet från fri grupp till att bli en lokal institution. Den största skillnaden är att man finansieras med olika medel och lyder under olika förordningar. Institutioner som omnämns i regeringens regleringsbrev har rätt att söka medel direkt från Kulturrådet. I 2017 års regleringsbrev från regeringen omnämns till exempel Oktoberteatern, Grafikens Hus, Cirkus Cirkör, Folkoperan och Stockholms stadsteater inom scenkonstområdet.

Det stora stödet från kommunen förklaras alltså delvis av att oktoberteatern har en lång och framgångsrik historia i staden och att man per definition är en institutionsteater med stöd av tre parter; stat, landsting och kommun. De tre stöden villkorar varandra; kommunens stöd är grunden för statens stöd och sänker kommunen sitt stöd så sänker också kulturrådet sitt bidrag.

Betyder det att Oktoberteatern, liksom andra organisationer med hävd, kan luta sig tillbaka och vila på gamla lagrar? Det säger sig självt att så inte är fallet. Med förtroendet av att få ekonomiskt stöd av det allmänna så följer också ett ansvar och en skyldighet att behålla sin angelägenhetsgrad för Södertäljes medborgare och följa intentionerna i avtal.

Uppföljning av kritiken mot teatern

Kommunen tar kritiken som riktas mot Oktoberteatern på stort allvar. I Eric Sjöströms utredning ”En utvecklingsplan för kulturen i Södertälje 2017–2021” ges en tydlig inriktning på vad som bör göras: ”Oktoberteatern bör som den enskilt största externa stödmottagaren av kommunala kulturmedel ta fram en strategisk handlingsplan för hur man avser att återfå positionen som en av de ledande scenkonstaktörerna i landet. Teatern bör också se över hur man samverkar med kulturlivet i kommunen, däribland Södertälje teateramatörer, och hur man ökar antalet föreställningstillfällen.”

Kontoret kommer som vi nämnt i början av 2017 ingå en överenskommelse med Oktoberteatern med de tre huvudområdena nämnda tidigare; verksamhetens omfattning, teaterns ledning, administration och arbetsmiljö samt samarbetena med andra aktörer och samnyttjandet av lokaler. Kontoret kommer fortsätta uppföljningen av Oktoberteatern för att försäkra oss om att överenskommelsen följs, och även avtalet och teaterns strategiska handlingsplan. Vi fortsätter

vår löpande dialog med teaterns styrelse om teaterns utveckling kopplat till kommunen som bidragsgivare. Vår förhoppning är att överenskommelsen kommer leda till en förbättrad samverkan mellan teatern och både era och andra kulturutövare i Södertälje. Det är vår fasta övertygelse att ett gott klimat, öppenhet och dialog är en bra grund för att mer samverkan ska kunna komma till stånd mellan olika kulturutövare i vår stad. Och vi vill precis som er ha ett levande, samverkande och gränsöverskridande kulturliv i Södertälje. Det kommer vi fortsätta arbeta för. Och vi vill gärna göra det tillsammans med både Oktoberteatern och er.

Handläggare: Staffan Jonsson
Kultur- och fritidschef
Kultur- och fritidskontoret/ Stab
Telefon (direkt): 08-523 064 64
E-post: staffan.jonsson@sodertalje.se